Nederlandse Vereniging van Banken

Adviseur Financiële Markten

internetconsultatie.nl

Datum 10 mei 2017
Referentie BR2611

Betreft: Reactie consultatie Wetsvoorstel identificatie houders aandelen aan toonder

Geachte mevrouw, heer,

Graag maakt de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de consultatie van het wetsvoorstel identificatie houders aandelen aan toonder. Aandelen aan toonder kunnen na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel alleen nog worden verhandeld via een effectenrekening aangehouden bij een intermediair, zoals een bank of een beleggingsonderneming. Met het voorstel wordt beoogd dat houders van aandelen aan toonder na inwerkingtreding van de wet altijd identificeerbaar zullen zijn via hun effectenrekening.

De NVB ondersteunt de doelstellingen van dit wetsvoorstel, namelijk de bestrijding van belastingontduiking, witwassen en de financiering van terrorisme of andere vormen van financieel-economische criminaliteit. Dit laat echter onverlet dat we bezwaren en aandachtspunten hebben bij het geconsulteerde voorstel. De NVB is daarbij van mening dat de achterliggende doelstellingen van het wetsvoorstel ook bereikt kunnen worden door te kiezen voor een omzetting van rechtswege in aandelen op naam. Enige toegelaten uitzondering hierop zou dan zijn aandelen aan toonder die door middel van een verzamelbewijs gedeponeerd worden bij een Centraal Instituut in de zin van de Wet giraal effectenverkeer (Wge). Een omzetting van rechtswege in aandelen op naam zou beter aansluiten op de Wge en op wat andere EU-lidstaten doen en is minder bezwaarlijk voor de banken. Banken krijgen in het geconsulteerde wetsvoorstel als intermediair een rol waarbij wij de nodige kanttekeningen plaatsen (zie hierna in de bijlage onder *Verplichte rol van de intermediair?*).

Ook overigens hebben wij vragen en opmerkingen die in de bijlage bij deze brief zijn opgenomen.

Wij hopen dat u onze opmerkingen in deze brief en in de bijlage bij deze brief mee zult nemen in uw overwegingen. Wij zijn vanzelfsprekend graag bereid tot het geven van een nadere toelichting dan wel overleg.

Met vriendelijke groet,

Directeur

Bijlage
Vragen en opmerkingen bij het wetsvoorstel en de memorie van toelichting:

Verplichte rol van de intermediair?

De gehele systematiek van het wetsvoorstel zoals deze met name uitpakt voor de intermediair is op punten bezwaarlijk voor banken en niet geheel duidelijk. Wij hebben hierbij de volgende opmerkingen en vragen:

- Ten eerste blijkt uit het wetsvoorstel niet duidelijk of een bank de dienstverlening aan de uitgevende instelling of de aanbieder van de toonder aandelen kan weigeren. Naar de mening van de NVB zouden banken niet verplicht moeten worden om toonderstukken te aanvaarden. Banken hebben na de wijziging van de Wet giraal effectenverkeer (Wge) in 2011 al geleidelijk aan het proces van de inname van fysieke toonderstukken afgebouwd. Het opnieuw opzetten van een dergelijk proces zal gepaard gaan met de nodige kosten (inrichting administratie, ISIN aanvragen, verzameldepot inrichten, zorgen dat bij- en afschrijving niet op een staffel als bijlage bij de global kan geschieden maar elektronisch en (her)inrichting kluis functie) hetgeen een onevenredig zware belasting oplevert voor de intermediair. De kennis hiervoor is bij banken bovendien niet meer aanwezig.
  Op bladzijde 11 van de memorie van toelichting is aangegeven dat vanwege de lasten er niet voor is gekozen om de uitgevende instelling zelf de mogelijkheid te geven individuele aandelen aan toonder om te zetten in een verzamelbewijs. Waarom zouden die lasten wel neergelegd kunnen worden bij een intermediair?.

- Ten tweede is onduidelijk of de uitgevende instelling de intermediair dient "aan te wijzen". De voorgestelde wijzigingen in de Wge suggereren dit, terwijl de wijzingen van het BW hier niet in voorzien. Hierdoor is het niet duidelijk of de intermediair aangewezen moet worden. De NVB meent dat in het licht van de vorige kanttekening, het wetsvoorstel duidelijk moet bepalen dat het aan de uitgevende instelling is om in overleg met de intermediair de intermediair aan te wijzen. De dienstverlening ten aanzien van de door haar uitgegeven toonderstukken zal dan bijvoorbeeld op basis van een overeenkomst overeengekomen moeten worden. Banken moeten "vrij zijn" of zij deze dienstverlening willen aanbieden. Als banken niet aangewezen hoeven te worden, kan er bovendien een probleem ontstaan bij het uitvoeren van de *corporate actions*. Hoe wordt er gewaarborgd dat de banken op de hoogte zijn van de uit te voeren corporate action, zodat alle aandeelhouders tijdig hierover worden geïnformeerd? Alleen bij banken die met de uitgevende instelling dit zijn overeengekomen kunnen aandeelhouders hun fysieke toonderstukken inleveren al dan niet na openen van een effectenrekening bij betreffende bank.

- Ten derde veronderstellen wij wel dat - indien een bank de betreffende dienstverlening aanbiedt - de door de bank gemaakte kosten bij de klant en/of de uitgevende instelling in rekening kunnen worden gebracht. Het wetsvoorstel zou dit duidelijk moeten maken *dat* de bank kosten in rekening kan brengen en aan wie. Kosten hebben betrekking op o.a. het innemen van fysieke toonderstukken, het afstempelen dan wel protoculair vernietigen van de toonderstukken, en alle hiermee gepaard gaande administratieve werkzaamheden voor zowel de uitgevende instelling als de aandeelhouder. etc.

Systeem van het wetsvoorstel

- Het systeem van het wetsvoorstel lijkt ervan uit te gaan dat door het openstellen van de mogelijkheid om fysieke toonderstukken toch weer aan te bieden aan intermediairs, dit ook betekent dat deze stukken in het girale systeem ingebracht worden en daarmee ook binnen

de Wge bescherming vallen. Het is ook onduidelijk of dit betekent dat deze stukken ook giraal geleverd kunnen worden. Artikel 50d lid 1 Wge wordt immers niet aangepast, hetgeen zou betekenen dat deze stukken niet giraal geleverd kunnen worden. Het effect hiervan is dat de stukken niet meer juridisch over te dragen zijn, wat in de praktijk significante problemen kan veroorzaken.

- Ook is niet geheel duidelijk hoe fysieke toonderstukken die aan de intermediair worden aangeboden, maar nog niet onmiddellijk worden omgezet in aandelen op naam of worden bijgeschreven op het verzamelbewijs voor vermogensscheidingsdoeleinden behandeld moeten worden. Moeten deze stukken door een apart bewaarbedrijf worden bewaard, zoals voorheen bij de Vabef bewaarbedrijven, of is dat niet nodig omdat het wetsvoorstel via artikel IIB erin voorziet dat ook deze fysieke toonderstukken onder de Wge bescherming vallen?.

- Ook is het niet duidelijk wat de werking van artikel 8a Wge is op het moment dat de uitgevende instelling er voor kiest om de aandelen aan toonder om te zetten in aandelen op naam? De memorie van toelichting gaat ervan uit dat de wijziging van de Wge ervoor zorgt dat er voor de levering geen notariële akte is vereist .Echter, artikel 8a Wge bepaalt expliciet dat tot een verzameldepot en een girodepot niet kunnen behoren effecten op naam voor de levering waarvan een notariële akte is voorgeschreven en waarvan tevens de overdraagbaarheid is beperkt. Blijkens de memorie van toelichting uit vergaderjaar 2008-2009 moet artikel 8a Wge voorkomen dat door opname in het systeem van de Wge de controlefunctie van de notaris bij levering van bepaalde aandelen komt te vervallen. Onduidelijk is of deze controlefunctie als gevolg van dit wetsvoorstel komt te vervallen.

- Nu het verzamelbewijs bij een intermediair in bewaring wordt gegeven lijkt de intermediair de centrale spil te worden in de girale systeem van verhandeling van het betreffende aandeel. Word deze intermediair dan niet in feite een Centraal Instituut als bedoeld in de Wet giraal effectenverkeer?
  Aan welke waarborgen moet een dergelijk giraal systeem voldoen, er mee rekening houdend dat aandeelhouders hun effectenrekeningen bij verschillende intermediairs kunnen hebben.

- Gesteld wordt dat gekeken is naar maatregelen die in andere landen genomen zijn, zoals omzetting van rechtswege in aandelen op naam, maar dat deze andere maatregelen te veel bezwaren met zich meebrengen. Bij de gehanteerde argumentatie (memorie van toelichting, blz. 12) plaatsen wij de volgende kanttekeningen.

    - De stelling dat afschaffing van het verzamelbewijs zou leiden tot doorkruising van de praktijk van girale levering van toonderaandelen, is onjuist danwel onbegrijpelijk. Toonderaandelen buiten het Wge regime worden immers geleverd door terhandstelling. Toonderaandelen binnen het Wge regime (in de vorm van een verzamelbewijs) kunnen giraal geleverd worden.
    - Verder valt niet in te zien waarom het problematisch zou zijn dat niet-beursgenoteerde aandelen enkel via de notaris geleverd zouden kunnen worden. Dit is immers steeds het wettelijk regime geweest en hierop is in de Wge enkel een uitzondering gemaakt ter bevordering van de goede afwikkeling van het giraal effectenverkeer. Het feit dat bij levering een notaris is vereist als wordt gekozen wordt voor een omzetting van rechtswege in aandelen op naam zien wij niet als een nadeel maar eerder als een extra waarborg. Dit geldt ook voor de verplichting van de vennootschap om haar eigen aandeelhouders te identificeren.
    - Met betrekking tot het derde bezwaar, inhoudend dat de genoemde opties weinig flexibiliteit bieden met betrekking tot de omgang met aandeelhouders die zich niet

hebben gemeld hebben wij het volgende op te merken. Het staat de wetgever vrij een adequate regeling te introduceren voor deze groepen, waarbij deze personen zich ofwel tot de consignatiekas moeten wenden, ofwel tot de uitgevende instelling.
- Als laatste willen wij opmerken dat juist het onderliggend wetsvoorstel een aantal problemen en onduidelijkheden kent, die voorkomen worden wanneer gekozen wordt voor een omzetting van rechtswege in aandelen op naam, waarbij de rechten verbonden aan de aandelen slechts uitgeoefend kunnen worden na melding bij de consignatiekas c.q. uitgevende instelling.

- Waarom is het wetsvoorstel beperkt tot aandelen aan toonder en heeft men niet aangesloten bij de definitie van 'effect' in de Wet op het financieel toezicht? Het ligt in de lijn der verwachting dat uiteindelijk alle toondereffecten gedematerialiseerd zullen worden. Is het dan niet efficiënter om eenmalig een omzetting van alle toonder effecten te realiseren in plaats van nu een gedeeltelijke omzetting en in een later stadium – hoogstwaarschijnlijk - nogmaals een gedeeltelijke omzetting.

- De regeling omtrent het vervallen van aandelen aan toonder die niet binnen een jaar aangeboden zijn aan een intermediair, is onduidelijk en zeer complex. Wat gebeurt er met niet ingeleverde aandelen aan toonder, waarbij het corresponderende bedrag van deze aandelen aan toonder niet in mindering gebracht kan worden van het geplaatste kapitaal op basis van art. 2:64 BW? (zie blz. 12, 13 van de memorie van toelichting). Levert dit geen boekhoudkundige problemen op? Verder is het ten behoeve van de rechtszekerheid wenselijk dat voor eenieder kenbaar is of aandelen vervallen zijn of niet.

- Wat is de omvang van de zorgplicht van een bank indien de houder van aandelen van toonder zijn aandelen bij een bank heeft ingeleverd, maar waarbij de uitgevende instelling weigert een intermediair aan te wijzen en/of weigert medewerking te verlenen aan het omzetten naar een verzamelbewijs? Een bank zal steeds een zorgplicht hebben jegens haar klant, maar heeft beperkte middelen tot haar beschikking een uitgevende instelling te bewegen aan haar plichten te voldoen.

Overige vragen en opmerkingen.

- Niet duidelijk is hoe moet worden omgegaan met de situatie dat banken de aandeelhouder op grond van bijvoorbeeld overwegingen samenhangend met CDD/Wwft niet als klant kunnen of willen accepteren. Kunnen zij dan toch verplicht worden om hieraan mee te werken? Het accepteren van een mogelijk groot aantal aandeelhouders en het doen van het bijbehorende KYC, levert bovendien grote administratieve lasten op voor de betrokken instelling.

- Hoe verhoudt het wetsvoorstel zich tot de plannen omtrent een Centraal Aandeelhouders register?

- Hoe verhoudt het geconsulteerde voorstel zich tot het wetsvoorstel inzake het UBO-register? Op grond van het laatstgenoemde wetsvoorstel dient de uitgevende instelling ook in staat te zijn de identiteit van de ultimate beneficial owner(s) van de instelling te kennen en vast te stellen om te kunnen voldoen aan de registratieverplichtingen die voortvloeien uit dit wetsvoorstel. Het geconsulteerde voorstel biedt onvoldoende waarborg dat de uitgevende instelling daartoe in staat is in geval van houders van aandelen aan toonder.

- Het voorgestelde artikel II onder B lijkt thuis te horen in hoofdstuk 4 van de Wge en niet in hoofdstuk 3.

- Hebben de ministeries een inschatting gemaakt van de omvang van de werkzaamheden om toonder aandelen om te zetten in verzamelbewijs en girale verhandeling te faciliteren/ of in aandelen op naam alsmede het aantal naamloze vennootschappen met niet beursgenoteerde aandelen waarbij een dergelijke omzetting zou moeten plaatsvinden? In geval de omvang van de werkzaamheden als aanzienlijk moet worden gezien zou een daarbij passende overgangstermijn moeten worden opgenomen. Zoals wij nu lezen, worden de rechten van aandeelhouders bij inwerkingtreding van dit wetsvoorstel na een jaar opgeschort totdat omzetting heeft plaatsgevonden. Het lijkt ons wenselijk de overgangsperiode aan te laten sluiten op een reële inschatting van de periode die deze omzetting zal duren.

- Op bladzijde 18 (Artikel II onder A) wordt gesteld dat dit wetsvoorstel niet van toepassing is op certificaten van aandelen. Betekent dit dat door tussenschuiven van een administratiekantoor en certificering van de aandelen.de praktijk met toondereffecten kan worden voortgezet?

Bijlage aanvullend technisch commentaar:

- In de Memorie van toelichting pagina 11 wordt verwezen naar artikel 11 lid 4 Wge die de intermediair zou verplichten om thans al aandelen aan toonder en andere toondereffecten die hij ontvangt, al dan niet via een centraal instituut, aan te bieden aan de uitgevende instelling met het verzoek tot omzetting in een verzamelbewijs of effecten op naam. Artikel 11 lid 4 Wge bepaalt het volgende: " *De intermediair is bevoegd tot een door hem gehouden verzameldepot behorende toonderstukken, te vervangen door een door de instelling die de effecten heeft uitgegeven terzake van die effecten af te geven verzamelbewijs. Op het verzamelbewijs wordt, indien van toepassing, vermeld dat de intermediair door een aantekening op het verzamelbewijs te plaatsen dit mede betrekking kan doen hebben op andere effecten van dezelfde soort, en kan bewerkstelligen dat het verzamelbewijs niet langer betrekking heeft op een of meer effecten waarop het voorafgaand aan de plaatsing van de aantekening betrekking had.*"

  Wordt met verwijzing naar dit artikel bedoelt dat een intermediair verplicht zou moeten worden om toonderstukken te aanvaarden en aan te bieden aan de uitgevende instelling?

- In de Memorie van toelichting pagina 10 wordt aangegeven dat de wettelijke maatregelen zich zouden richten "*op de identificatie van houders van aandelen aan toonder bij niet-beursgenoteerde vennootschappen*". Betekent dit dat het wetsvoorstel niet van toepassing is op toonderstukken van *beursgenoteerde* vennootschappen die door nog "thuisbewaarders" worden gehouden? Of wordt dit sowieso niet als mogelijkheid gezien?

- In de Memorie van toelichting pagina 10 wordt ten aanzien van bestaande aandelen aan toonder aangegeven dat het voorgestelde artikel 49i Wge de mogelijkheid heropend om individuele aandelen aan toonder weer in bewaring te geven bij een intermediair, die wordt aangewezen door een uitgevende instelling. De MvT vervolgt dat "*Aandeelhouders die hun papieren aandeel willen behouden, kunnen een intermediair vragen om het aandeel te laten afstempelen. Het stuk wordt dan niet meer gekwalificeerd als toonderpapier*". De vraag rijst of deze stukken niet protoculair vernietigt moeten worden in plaats van afstempelen. Juist om mogelijke fraude te voorkomen.

- In de Memorie van toelichting pagina 19 wordt aangegeven dat artikel 49i een uitzondering introduceert op het bepaalde in artikel 8, eerste lid, onder a, van de Wge. " *Het zorgt ervoor dat ook de houders van effecten met het karakter van aandelen aan toonder deelgerechtigde worden van het verzameldepot. Twee jaar na inwerkingtreding van de deze wet vervalt deze bescherming weer. Bij de totstandkoming van de wijziging van de Wge in 2011 is een soortgelijk overgangsregime van toepassing geweest (Kamerstukken II, 2008/2009, 31 830, nr. 2).*" Begrijpen wij de systematiek aldus dat de fysieke toonderstukken dus Wge bescherming genieten in de periode van twee jaar na in werking treding. En dat na verloop van twee jaar en indien deze stukken niet zijn ingeleverd de Wge bescherming vervalt?

- Artikel 50d lid 1 Wge wordt niet aangepast. Dat lijkt erop te duiden dat toonderstukken na 1 januari 2013 onderdeel uitmaken van het verzamel en giro depot, maar niet zijn omgezet in een verzamelbewijs niet meer giraal geleverd kunnen worden. Artikel 50d lid 2 wordt wel aangepast. Maar lijkt het wetsvoorstel en juist de aanpassing van artikel 50d lid 2 Wge niet te impliceren dat het in tegenstelling tot hetgeen in artikel 50d lid 1 Wge is bepaald toonderstukken die worden aangeboden aan de intermediair toch weer giraal geleverd kunnen worden? Zo ja, moet artikel 50d lid 1 Wge dan ook niet worden aangepast?

****